

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

1 oktober 2001

VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING

**betreffende de algemeen maatschappelijke situatie
en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2002**

VLAAMSE REGERING

**VERKLARING VAN DE VLAAMSE
REGERING BETREFFENDE DE ALGEMEEN
MAATSCHAPPELIJKE SITUATIE EN
BETREFFENDE DE KRACHTLIJNEN VAN
DE BEGROTING 2002**

1 oktober 2001

**Verklaring van de Vlaamse regering betreffende de algemeen
maatschappelijk situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2002**

Mijnheer de voorzitter,
Geachte collega's,

Vandaag starten we een nieuw parlementair jaar. Dit is het traditionele moment waarop we terugkijken op het regeringswerk van de voorbije jaren. En waarop we de bakens uitzetten voor het komende jaar. We kunnen daarbij deze keer niet voorbijgaan aan de internationale actualiteit. Na de recente aanslagen in de Verenigde Staten zijn we terechtgekomen in een ander tijdperk. De eeuwenlange opgebouwde waarden zoals vrijheid en rechtvaardigheid werden brutaal aangevallen door fundamentalisten die het leven van mensen, vrouwen en kinderen ondergeschikt maken aan hun irrationele denkbeelden. Deze barbaarse aanslagen laten ook Vlaanderen niet onberoerd. Ze demonstreren de kwetsbaarheid van de vrije en open samenlevingen en bewijzen de noodzaak om dag na dag te strijden voor de fundamentele rechten van de mens en het behoud van de democratie. De Vlaamse Regering sluit zich met overtuiging aan bij het wereldwijde front tegen het terrorisme. We begrijpen de gevoelens en de reacties van het Amerikaanse volk. Maar we hopen dat hun leiders blijven kiezen voor oplossingen die getuigen van moed en staatsmanschap. Wraak is nooit een goede raadgever.

De dramatische gebeurtenissen lijken echter gelukkig ook constructieve gevolgen te krijgen. De bereidheid bij Palestijnen en Israëli's om een dialoog aan te gaan, is de voorbije dagen gerijpt. Het blijft wel zo dat in de harten van veel moslims heel wat haat en wantrouwen bestaat tegen de Verenigde Staten, omwille van hun steun aan de staat Israël. In kapotgeschoten Palestijnse dorpen leven de mensen zonder hoop en toekomst. Veel jongeren groeien er op tot potentiële terroristen. Het Palestijns conflict moet dringend worden opgelost. Dit kan alleen door een dubbele actie. Enerzijds door de oprichting en erkenning van een Palestijnse staat, en anderzijds door de erkenning door de Arabische wereld van het bestaan van de staat Israël zelf. Alleen op die manier kan een duurzame vrede tot stand komen in het Midden-Oosten.

Wederzijds respect.

Ook in Vlaanderen moeten we in dit nieuwe tijdperk meer dan ooit oog hebben voor verdraagzaamheid en wederzijds respect. Ik weet dat we van mening verschillen over de manier waarop we deze samenleving moeten opbouwen en de politieke keuzes die we daarbij willen maken. Maar alle democratische krachten in dit Parlement onderschrijven het fundamenteel respect voor de mens, van welke afkomst, kleur of geloofsovertuiging hij of zij ook is. Vanuit die onwrikbare wetenschap is het mogelijk om samen te werken aan een beter en meer welvarend Vlaanderen, ook over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. Wij staan niet tegenover elkaar, wij staan op dat fundamenteel menselijk punt naast elkaar.

Het is vanuit die optiek dat ik u vandaag de krachtlijnen van de Vlaamse Regering voor de komende regeerperiode wil voorstellen. Krachtlijnen eerder dan beslissingen, omdat we geloven dat het Parlement meer dan voorheen betrokken moet worden bij het beleid. Een beleid dat niet alleen gericht is op het oplossen van de bestaande problemen, maar nog meer dan voorheen op het voorkomen van of anticiperen op toekomstige problemen. Een beleid dat uitgaat van het principe “Regeren is vooruitzien” en niet van “problemen oplossen als ze zich stellen”.

Daarom ook hecht de Regering een groot belang aan het nadenken over onze toekomst. In de komende maanden zal de actie Kleurrijk Vlaanderen in een hogere versnelling draaien. Met het middenveld trachten we in de Vlaamse Conferentie overeenstemming te bereiken over de doelstellingen op lange termijn. Maar het is eigenlijk onze bedoeling om alle Vlamingen bij het debat over onze toekomst te betrekken. Ik wil vooral de jongeren oproepen om hun stem te verheffen.

Afbouw van de schulden.

De Vlaamse publieke financiën zijn gezond en dat zal de Vlaamse Regering zo houden. De Regering dient voor volgend jaar een begroting in met een overschot van 3,4 miljard frank. In termen van de Hoge Raad van Financiën behaalden we een saldo van 13,889 miljard frank. De norm voor de HRF bedroeg 13,6 miljard frank. Het is reeds de vijfde opeenvolgende keer dat de Vlaamse regering een positief begrotingssaldo boekt.

Volgens de recentste cijfers gaan we in 2001 uit een inflatie van 2,6 procent en van een economische groei van 1,8 procent van het BNI dit op basis van een geraamde positieve ruilvoet van 0,3 %. Bij de opstelling van de begroting voor volgend jaar hanteerden we een groei van 2 procent van het BNI (op basis van een positieve ruilvoet van 0,1 %) en een inflatie van 1,8 procent als parameters. Het spreekt voor zich dat de Regering het budget in functie van de evolutie zal aanpassen. Op dit ogenblik is het echter zeer moeilijk om betrouwbare prognoses voor volgend jaar op te stellen. De Regering is bij de opstelling van de begroting voor volgend jaar echter van zeer voorzichtige ramingen uitgegaan.

De nieuwe minister voor begroting, Dirk Van Mechelen, zal ook de afspraken uit het regeerakkoord in verband met de schuldafbouw onverkort uitvoeren. De doelstelling voor 2001 is een verdere afbouw van de schuld met 33,4 miljard frank. Het principe van een zuinig en orthodox begrotingsbeleid zal ook in de komende jaren worden doorgetrokken teneinde op het einde van de regeerperiode uit te komen op een schuld van 112 miljard frank. Dat is meer dan een halvering van de schuld die Vlaanderen droeg op 31 december 1998, zijnde 266,4 miljard frank. Dit is het minimale pad voor de schuldafbouw dat de Regering wil volgen. Als het mogelijk is, zullen we niet aarzelen de schuld nog verder af te bouwen. Elk miljard schuld dat we extra aflossen, levert immers dankzij de minderausgave aan interesten, 66 miljoen frank op die we bijkomend en recurrent kunnen besteden aan nieuwe beleidsinitiatieven.

Steun aan bedrijven.

De Regering beseft heel goed dat de gunstige economische conjunctuur de jongste maanden onder druk stond. De aanslagen in de Verenigde Staten kunnen zelfs leiden tot een terugval in de economie. We zijn niet blind of doof voor de vele ongunstige berichten, saneringen en afdankingen. Daarom zijn we bij de opstelling van de begroting bijzonder voorzichtig tewerk gegaan. Indien nodig zullen we nog meer maatregelen nemen om te voorkomen dat het gunstig begrotingsresultaat in het gedrang zou komen. De Vlaamse Regering verwacht van de federale Regering dat ze de minder gunstige economische conjunctuur helpt op te krikken door de vennootschapsbelasting te verlagen. De nieuwe Vlaamse minister van Economie, Jaak Gabriëls, zal trouwens een actieplan opmaken om de lasten voor de Vlaamse bedrijven bijkomend te verlagen. Ook een doortastend preventief opleidingsbeleid waarbij een permanente en loopbaangerichte uitbouw van de kennisportefeuille vooropstaat, moet het bedrijfsleven wapenen. Het wisselbanenplan, uitgewerkt door minister van Werkgelegenheid Renaat Landuyt, ontwikkelt een flankerend beleid dat ondernemingen aanmoedigt de slapende competenties van hun werknemers te stimuleren. In dezelfde optiek kunnen de opleidingscheques versterkend worden ingezet.

In het regeerakkoord hebben we de privatisering van de Gimv aangekondigd. De bedoeling was van de Gimv een stevige speler op het internationale veld te maken.

Om die rol waar te maken, hoeft de overheid niet langer over een participatie van 70 procent in de Gimv te beschikken. Integendeel, om ons doel te verwezenlijken, is die grote aanwezigheid van de overheid eerder een rem.

Maar de gewijzigde economische toestand verplicht ons als goede huisvader om van de privatisering van de Gimv tijdens deze regeerperiode geen prioriteit meer te maken. De economische verwachtingen laten immers niet toe te veronderstellen dat de technologie-aandelen op korte termijn een spectaculaire stijging zullen kennen. Het zou niet getuigen van goed bestuur om in zo'n economisch kader de Gimv te privatiseren.

Verlaging belastingen

Vandaag wordt duidelijk hoe essentieel de goedkeuring van de Lambermontakkoorden was. Voor het eerst hebben we in Vlaanderen de mogelijkheid om zelfstandig te beslissen over de besteding van een deel van de fiscale middelen van dit land. Een naar ons oordeel nog te klein deel, maar alvast een eerste belangrijke overdracht. De budgettaire ruimte die we hebben om het kijk- en luistergeld op 1 januari 2002 af te schaffen, danken we deels aan de goedkeuring van die akkoorden. Deze belasting van 9.000 frank om naar tv te mogen kijken en naar de radio te mogen luisteren, was achterhaald en zelfs asociaal. De afschaffing ervan is vooral voor die gezinnen en alleenstaanden die met een karige verloning, uitkering of pensioen door het leven moeten, een betekenisvolle budgettaire verlichting.

Een andere belangrijke belastingverlaging die we volgend jaar zullen doorvoeren, betreft de registratierechten voor gezinswoningen. Het huidige tarief van 12,5 procent op de verkopen van onroerende goederen is immers een wereldrecord. De Regering heeft zich voorgenomen de tarieven voor de gezinswoningen met één vijfde te verlagen. Die verlaging wordt bovendien een belangrijk instrument voor het mobiliteitsbeleid. Hoge registratierechten zorgen ervoor dat burgers niet snel geneigd zijn om een nieuwe woning aan te kopen in de buurt van hun werk. Om het effect van de verlaging van de registratierechten op de mobiliteitsproblemen nog te verhogen, plannen we bovendien een systeem van meeneembaarheid van betaalde registratierechten. Dit is het zogenaamde ‘schrijfvoordeel’ dat we zullen invoeren: een gezin kan de reeds betaalde registratierechten voor de aankoop van een woning, in mindering brengen van de registratierechten bij de aankoop van een andere woning. Gezinnen kunnen dus dankzij dit schrijfvoordeel goedkoper een nieuwe woning aankopen. Om minder tijd te verliezen in het woonwerkverkeer. Of gewoon om hun woonsituatie aan te passen aan de gewijzigde gezinsomstandigheden, bijvoorbeeld wanneer het gezin uitbreidt, of wanneer de kinderen het ouderlijk dak hebben verlaten.

Verdere staatshervorming.

Lambermont is geen eindpunt voor de verdere verzelfstandiging van Vlaanderen. We beseffen, samen met de Franstaligen, dat het proces van de staatshervorming onstuitbaar is.

De resoluties inzake de verdere staatshervorming die het Vlaams Parlement tijdens de vorige regeerperiode heeft goedgekeurd, blijven voor mij persoonlijk het na te streven kader. Zo heb ik al eind augustus gewezen op de onaanvaardbaarheid van de grote uitgavenverschillen in de gezondheidszorg tussen Vlaanderen en Wallonië. Dit is geen blinde roep naar een onmiddellijke splitsing van de sociale zekerheid. Het is wel een oproep aan de deelstaten om elk voor zich verantwoordelijkheid te nemen en in geval van een verschillende kijk op deze problematiek het lot in eigen handen te nemen. Ik ben ervan overtuigd dat het toekennen van een grotere verantwoordelijkheid inzake de sociale zekerheid, in eerste instantie wat betreft de gezondheidszorg en de gezinsbijslagen, ook voor Wallonië een stimulans zal vormen om een duurzaam economisch herstel te verwezenlijken.

Onderwijs blijft de topprioriteit

Het onderzoeksrapport over de objectieve verschillen inzake de werkings- en investeringskosten van de diverse onderwijsnetten heeft de voorbije weken flink wat stof doen opwaaien. De Vlaamse Regering zal de besluiten van dit onderzoek grondig analyseren. De verschillen tussen de netten hebben bijvoorbeeld onmiskenbaar ook te maken met verschillen in schaalgrootte. Nu al wil ik echter duidelijk zeggen dat méér middelen niet het logische antwoord is op de gestelde problemen. Enigszins veralgemenend gesproken zou dat immers betekenen dat de middelen van het net dat zich een efficiënte beheerder heeft getoond, zouden moeten worden opgetrokken tot het niveau van de middelen van het minder financieel efficiënte net.

Dit neemt niet weg, dat de Regering volgens het afgesproken schema tegemoet zal komen aan de meest dringende noden, voornamelijk van het basisonderwijs.

Ik heb ook vroeger al vragen gesteld bij het belang van het bestaan van verschillende netten naast elkaar. De levensbeschouwelijke verschillen in Vlaanderen zijn zeer complex geworden. Ze zijn in alle geval niet meer bepalend voor de schoolkeuze die ouders of leerlingen maken. Daarenboven is vooral in de beroepsopleidingen de twee- of driedeling volgens onderwijsnet een bedreiging voor de kwaliteit. Alleen samen kunnen we nog kwaliteit tot stand brengen. Ook het bedrijfsleven is terecht minder en minder bereid versnippering en bescheiden kwaliteit mee te financieren.

Daarom lijkt het de Vlaamse Regering aangewezen om de resultaten van het onderzoeksrapport aan te grijpen voor een grootschalig debat: over een beter en efficiënter gebruik van de bestaande middelen via een verder doorgedreven samenwerking tussen de scholen van alle netten. Op termijn kan de financiering dan gebeuren op basis van de school als eenheid en de leerlingen, en niet langer het onderwijsnet. Deze denkoefening moet er vooral op gericht zijn de kwaliteit van ons onderwijs te verbeteren, het werkcomfort te verhogen, het aanbod nog verder uit te breiden en de technologische mogelijkheden binnen ieders handbereik brengen. Het moet ook er voor zorgen dat we omschakelen van een eerder klassiek leeftijdsgebonden onderwijs naar een systeem van levenslang leren. Dat systeem laat mensen ten alle tijde toe hun talenten en mogelijkheden uit te diepen en aan te wenden voor nieuwe uitdagingen.

De minister van Onderwijs zal de komende weken de onderwijspartners, en de democratische politieke partijen uitnodigen om deel te nemen aan deze denkoefening. Voor de beroepsopleidingen zullen ook de sociale partners en vooral het bedrijfsleven hierbij worden betrokken.

Ik meen dat die oefening voor de toekomst van ons onderwijs van levensbelang is. Daarbij kunnen alle democratische krachten uit het politieke en het onderwijsveld zich laten inspireren door de wijsheid die destijds tot het schoolpact heeft geleid. Met dien verstande dat iedereen er vandaag ook van moet uitgaan dat de bomen niet tot in de hemel groeien.

Volgend jaar zullen ook de middelen voor innovatie opnieuw fors toenemen. De Vlaamse Regering is zich terdege bewust van de noodzaak om verder te investeren in onderzoek en ontwikkeling. Maar we concentreren onze middelen op de werkelijke behoeften en projecten. We willen niet zomaar een grabbelton ter beschikking stellen. Vandaar dat de middelen voor innovatie het komend jaar opnieuw stijgen met anderhalf miljard. Bovendien neemt in 2002, voor het eerst sinds lange tijd, ook de basisfinanciering van de universiteiten toe, met niet minder dan 700 miljoen zelfs tegenover 2000. Als alle uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling in rekening worden gebracht, durf ik stellen dat het innovatiebeleid van de Regering een internationale toets met glans kan doorstaan.

Voorzitter, collega's,

De Regering heeft zich tot doel gesteld een actieve welvaartsstaat te helpen verwezenlijken. Dat betekent dat we maatregelen moeten treffen om de activiteitsgraad te verhogen. In de categorie boven de vijftig jaar kent Vlaanderen op dit ogenblik de laagste activiteitsgraad van Europa. De verhoging van onze activiteitsgraad laat ons geen andere keuze dan op termijn de vele vervroegde uitstapregelingen af te bouwen. Ik herinner er iedereen aan dat de wettelijke pensioenleeftijd in België op 65 jaar ligt. Regeren is ook keuzes durven maken. Het onderwijs ontsnapt niet aan die imperatief. In ons onderwijs bestaat een van de grootste uitdagingen van de komende jaren erin het nijpend tekort aan leerkrachten op te vangen. Om die redenen houdt de Vlaamse Regering vast aan de beslissing om ook de vervroegde uitstapmaatregelen in het onderwijs af te bouwen.

Ik wil daarbij ook nog eens wijzen op de uitgebreide maatregelen om de werkdruk in het onderwijs te verlagen en de motivatie van de leerkrachten te verhogen. Deze maatregelen werden opgenomen in de CAO's V en VI. Ik hoop van harte dat het overleg over de uitstapregelingen in het onderwijs dat vandaag van start gaat, ernstig zal gevoerd worden. Ik sta er borg voor dat de minister van Onderwijs, Marleen Vanderpoorten, met die ingesteldheid de onderhandelingen zal voeren. Aan de algemene uitgangspunten die ik zojuist heb beschreven, kan daarbij niet worden getornd. De Vlaamse Regering wil het overleg over de verdere uitwerking van die uitgangspunten echter alle kansen geven. Ik zou het niet begrijpen indien vanuit vakbondskringen elk gesprek van de hand wordt gewezen over deze voor de kwaliteit van ons onderwijs noodzakelijke en onontkoombare maatregelen.

De mobiliteit bevorderen.

Een ander moeilijk probleem is en blijft de mobiliteit. Hier werden al heel wat maatregelen genomen, vooral ter bevordering van het openbaar vervoer en van de zwakke weggebruikers. Nog vorige week heeft de Regering op voorstel van minister van Mobiliteit Steve Stevaert 47 nieuwe trams besteld. Maar dat neemt niet weg dat er nog heel wat moet gebeuren. De Vlaamse Regering heeft de voorbije jaren het voorbereidende kader gecreëerd om de werkzaamheden aan de zogenaamde missing links van start te laten gaan. Er werd een kader in het leven geroepen voor de samenwerking tussen private sector en overheden, de Publiek Private Samenwerking of PPS. De mogelijkheid om bij nieuwe infrastructuurwerken tol te heffen, werd principieel aanvaard. Dit najaar legt minister-vice-president Steve Stevaert het ontwerp-decreet Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM) aan het Parlement voor. Dit ontwerp richt een operationeel instrument op om de belangrijke en noodzakelijke infrastructuurwerken van het Antwerps Masterplan aan te vatten. De Vlaamse Regering heeft beslist om in de komende jaren in elke provincie één groot ambitieus infrastructuurwerk uit te voeren en te voltooien. In Antwerpen viel daarbij de keuze al op het strategisch project Oosterweel. En in Limburg zal de Noord-Zuid verbinding worden gerealiseerd. De Regering zal in samenspraak met het Parlement snel ook in de andere provincies een keuze maken. Vlaanderen voorziet verder in diverse projecten voor onderhoud, vernieuwing en opwaardering van bruggen, tunnels en gewestwegen.

De Vlaamse regering zal alles doen wat in haar macht ligt om de verkeersveiligheid te verhogen. Het terugdringen van het aantal jongeren dat sterft in het verkeer staat in deze legislatuur voorop.

Thuiswerken aanmoedigen.

De Vlaamse Regering wil in haar strijd tegen het fileprobleem nog verder gaan. De verbetering van het openbaar vervoer en het wegwerken van de missing links alleen zullen het dichtslibben van ons wegennet niet kunnen verhinderen. In overleg met de federale Regering werken we thans aan een groot actieplan om het thuiswerken en telewerken krachtig te ondersteunen. Uit buitenlandse studies blijkt dat deze vormen van werken kunnen leiden tot een daling van het autoverkeer op de file-gevoelige momenten met twintig procent. De massale omschakeling naar thuiswerken wordt een gigantische operatie die een enorme impact kan en zal hebben op de levens van honderdduizenden Vlamingen. Het is daarom van het grootste belang dat we deze problematiek grondig bespreken en onderzoeken. Hier, in het Parlement, en in overleg met het middenveld en met de wetenschappelijke wereld. Thuiswerken heeft immers niet alleen een economische impact maar ook een sociale, maatschappelijke en ecologische weerslag. Het zal niet alleen de klassieke verhoudingen tussen werkgever en werknemer veranderen, maar ook de relatie met het gezinsleven en de invulling van de vrije tijd.

Milieu

De Vlaamse Regering onderkent de nood aan duurzame investeringen in de milieusector. De minister van Milieu en Landbouw, Vera Dua, werkt verder aan een integraal waterbeleid.

De bodemsanering wordt verder versneld. Weldra maken we een aanvang met de sanering van de zogenaamde brownfields. De Regering voorziet ook in nieuwe middelen voor de sanering van sterk vervuilde onderwaterbodems zodat de investeringen in de waterzuivering beter renderen. We maken ook extra middelen vrij om in overstromingsgevoelige gebieden maatregelen te treffen die de kans op overstromingen doet verminderen.

We kunnen ook al een mooi palmares voorleggen inzake de aankoop van natuur. Onlangs werd de kaap van tienduizend hectare erkend natuureservaat bereikt. Dit betekent dat tijdens deze regeerperiode alleen al het areaal van erkend natuureservaat in Vlaanderen met een vijfde is toegenomen. In de aankoop van natuur werd deze regeerperiode bovendien al een verdubbeling gerealiseerd van de aangekochte oppervlakte natuur. Daarmee geeft de Regering uitvoering aan het engagement om 3.000 hectare natuur per jaar aan te kopen. De afbakening van de natuurlijke structuur wordt nu gestart.

Als opstap naar een beleid inzake duurzame ontwikkeling zullen we een nieuw samenwerkingsakkoord met de gemeenten en provincies afsluiten. De heroriëntering van de landbouw begint vruchten af te werpen. Investeringen in milieuvriendelijke technieken in de landbouw kennen succes. De Vlaamse Regering garandeert ook dat de afbouw van de varkensstapel verder gaat, op een sociaal verantwoorde wijze.

Bestuurlijke doeltreffendheid.

Een ander belangrijk aandachtspunt voor de komende maanden en jaren is de administratieve vereenvoudiging.

Ik wil hier de vinger leggen op een tot nu toe wat verdoken gebleven wonde. Die van de traagheid waarmee we beslissingen kunnen omzetten in concrete daden ingevolge onaangepaste procedures en regels. Met irritatie, onduidelijkheid, financiële schadeclaims en rechtsonzekerheid bij de burgers tot gevolg. Ik heb het over de moeilijkheden die we als Regering en administratie dagdagelijks ondervinden als we nieuwe fietspaden willen leggen, windmolens willen bouwen, bosgronden willen aankopen, nieuwe bedrijventerreinen ontsluiten of economisch vitale openbare werken afwerken zoals het Deurganckdok. Ovam wil vervuilde gronden saneren en heeft daarvoor de nodige middelen. Maar ook hier stuiten we op ingewikkelde regels en procedures. Om deze onzichtbare en voor de burgers onbegrijpelijke hindernissen weg te nemen, moeten we onze regelgeving grondig vereenvoudigen. Niet om de gestelde normen inzake veiligheid, gezondheid, ruimtelijke ordening en milieu te versoepelen, wel om te kunnen uitvoeren wat we nodig hebben. Vorige maand hebben we een speciale cel opgericht die de bestaande en nieuwe decreten moet onderzoeken op hun deugdelijkheid en toepasbaarheid. Het doel is: meer bereiken met minder papier. Ook hier reken ik op een belangrijke bijdrage van het Parlement. Een efficiënte wetgeving is alvast één middel om de verzuring in onze maatschappij te bekampen.

Daarnaast wil de Vlaamse Regering in 2002 een belangrijke nieuwe stap zetten in het e-governement. De Vlaamse overheid wil het elke burger, onderneming of organisatie mogelijk maken om on-line alle

beleidsdocumenten en formulieren te raadplegen en op te vragen. Het project e-VRT zal de Vlaming toelaten dit ook te doen via zijn televisietoestel. De burger zal alle administratieve diensten en politieke verantwoordelijken elektronisch kunnen contacteren.

Elke vorm van contact met de overheid wordt mogelijk: informatie, transactie en beleidsparticipatie. Met deze doelstelling heeft de Vlaamse overheid de ambitie het e-government in 2002 op te tillen tot de interactieve fase.

Versterking van de gemeentelijke autonomie.

In diezelfde zin wil de Regering een versterking van de gemeentelijke autonomie en van het Gemeentefonds in het bijzonder. Naast de volledige indexering voegt de Vlaamse Regering volgend jaar 2,1 miljard frank toe aan het Gemeentefonds. De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Paul Van Grembergen, zal het nieuwe voorstel van decreet ‘Gemeentefonds’ nog dit jaar aan het Parlement voorleggen. De Vlaamse Regering heeft reeds haar principiële goedkeuring gegeven aan nieuwe, objectieve criteria voor het Gemeentefonds. Door de substantiële verhoging van het Gemeentefonds zullen deze nieuwe criteria geen negatieve gevolgen hebben voor de Vlaamse gemeenten.

Hiermee geeft de Vlaamse Regering aan dat ze wil afstappen van de grote, opgelegde plannen van bovenaf. Ze wil nadrukkelijker het gemeentelijk niveau armslag geven. Daartoe zullen de gelden die thans worden verdeeld in het kader van de investerings- en SIF-projecten niet langer via bureaucratische procedures vanuit Brussel verlopen. Die gelden zullen rechtstreeks worden toegewezen aan de gemeentelijke bestuurders. Zij moeten dan zelf aan de SIF-gelden de nodige invulling

geven op sociaal en maatschappelijk vlak. De strijd tegen de verkommering, verkrotting en verzuring moet vooral op het veld gestreden worden.

En daarvoor zijn de gemeentelijke overheden het best geplaatst. Zij kennen het best de lokale problemen en kunnen de meest efficiënte oplossingen uitwerken.

Met dit doel voor ogen zal de Vlaamse Regering eind dit jaar het startschot geven voor het kerntakendebat. De Regering beschouwt dit debat als een echte interne Vlaamse staatshervorming. Het kerntakendebat moet een antwoord geven op drie soorten vragen: waarvoor moeten de overheden in Vlaanderen de eindverantwoordelijkheid dragen? Welke taken moet de Vlaamse overheid zelf uitvoeren, welke kan ze toevertrouwen aan een ander bestuur of aan private partners? En welk bestuursniveau is voor welke taken best eindverantwoordelijk?

Het kerntakendebat is verder van bijzondere betekenis voor de uittekening van een nieuwe organiek kader voor de gemeente- en provinciebesturen. Het komende jaar wordt dit nieuwe organieke kader, waarvoor het Vlaams Gewest dankzij Lambermont vanaf 2002 bevoegd wordt, verder voorbereid.

De Vlaamse regering werkt ook verder aan het Beter Bestuurlijk Beleid, de vernieuwing van het Vlaams overheidsapparaat die in 2000 werd ingezet. De nieuwe structuur met dertien Vlaamse ministeries en verzelfstandigde agentschappen moet in 2003 operationeel worden.

Welzijn

Vierduizend personen met een handicap die wachten op een gepaste opvang is in een welvarende regio onaanvaardbaar.

Om die wachtlijsten voor opvangplaatsen en persoonlijke assistentie weg te werken besliste de Vlaamse Regering volgend jaar het totaal budget van 36 miljard voor het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap met 800 miljoen te verhogen.

In het regeerakkoord heeft de Vlaamse Regering zich geëngageerd om tienduizend extra plaatsen in de kinderopvang te creëren. Op dit ogenblik werden al 4.200 extra plaatsen gerealiseerd. Het plan van minister van Welzijn Mieke Vogels zit dus op schema. In 2002 werden de nodige middelen vrijgemaakt om dit plan verder uit te voeren.

Goed nieuws is er over de Zorgverzekering, die vandaag van start gaat. Deze week lanceert de Vlaamse Regering hierover een informatiecampagne. Via de zorgverzekering krijgen zorgbehoevende Vlamingen de mogelijkheid om vergoedingen te krijgen voor zowel professionele thuiszorg als verzorging door familieleden, de zogenaamde mantelzorg. Ook de aankoop van niet-medische producten komt voor vergoeding in aanmerking. Vanaf juli 2002 draagt het Zorgfonds bovendien bij voor een verblijf in een rusthuis of een geriatrische instelling. Voor het Zorgfonds heeft de Vlaamse Regering de voorbije drie jaar telkens vier miljard frank gespaard. Ook in de begroting van volgend jaar is weer vier miljard gereserveerd. Ik heb er alle vertrouwen in dat deze reserves, samen met de ledenbijdragen, de zorgverzekering onder een goed gesternte van start zullen laten gaan.

Dit zal het mogelijk maken om de uitdaging van de vergrijzing in Vlaanderen het hoofd te bieden.

Inburgering.

Vlaanderen moet zo goed als mogelijk vormen van spanning tussen autochtonen en vreemdelingen aanpakken. Laten we daarbij open en eerlijk onze mening zeggen. We moeten de vraag durven stellen hoeveel immigranten wij maatschappelijk nog aankunnen. In functie daarvan moeten we ons beleid aanpassen. Waarbij we heel veel aandacht besteden aan een goede inburgering van al wie hier legaal verblijft. Door het aanbieden van taalonderricht en meer inspanningen op het vlak van tewerkstelling en huisvesting. Uiteindelijk zouden we moeten komen tot een systeem waarin vraag en aanbod elkaar vinden. Zo'n beleid vangt nieuwkomers op een menswaardige manier op, zodat ze goed kunnen functioneren in onze samenleving. Terzelfdertijd moeten we ook duidelijke lijnen durven trekken inzake onze tolerante visie. Ik wil eraan herinneren dat er principes zijn waarover niet gemarchandeerd kan worden: de scheiding van kerk en staat, de vrijheid van meningsuiting, de verdraagzaamheid en de non-discriminatie. Iedereen in Vlaanderen heeft zich te houden aan de wetten die uit deze beginselen zijn voortgekomen.

Met de Vlaamse Regering leverden we al flinke inspanningen om de inburgering in een hogere versnelling te schakelen. In 2000 trokken we bijna een half miljard frank extra uit voor inburgeringstrajecten via onthaalbureaus, onthaalonderwijs in de scholen en inspanningen gericht op de arbeidsmarkt. Nog dit najaar legt de Regering het inburgeringsdecreet voor aan het Parlement.

Dit decreet schetst de structuur voor de uitbouw van het inburgeringsbeleid in gans Vlaanderen. Het budget voor inburgering beslaat inmiddels 3,6 mia. Daarmee kunnen we zo aan de helft van alle nieuwkomers, een basistraject aanbieden. Dit bestaat uit een pakket Nederlands tweede taal, maatschappelijke oriëntering en toeleiding tot de arbeidsmarkt.

Het aantal inburgeringstrajecten moet in de toekomst verder toenemen. Eveneens moet het aantal nieuwkomers dalen tot op het niveau waarop het menselijk, sociaal, organisatorisch en budgettair verwerkt kan worden. Daar moeten we in alle redelijkheid een debat over kunnen voeren. Ik herhaal dat we op het einde van de regeerperiode het aanbod van geplande inburgeringstrajecten moeten kunnen afstemmen op de vraag. Op dat ogenblik kan de inburgering een afdwingbare voorwaarde worden.

Cultuur tegen verzuring.

Tegen de verzuring in onze samenleving speelt cultuur een heel belangrijke rol. Tentoonstellingen, muziekoptredens, literatuur, film en andere kunstvormen zijn essentieel in de zingeving van elke mens. Ze laten mensen in contact komen met andere denkbeelden en confronteren ze met ons verleden. Daarom besteedt de overheid steeds meer middelen aan cultuur. Dat zal in de komende jaren niet anders zijn. Participatie is één van de prioriteiten in het cultuurbeleid. Het belang ervan wordt onderstreept in de recente publicatie van de sociologen Elchardus en Huyse over het maatschappelijk middenveld van Vlaanderen.

Daarin tonen ze aan dat participatie aan het verenigingsleven nauw samenhangt met verdraagzaamheid, een vertrouwd mensbeeld, maatschappelijke betrokkenheid en democratisch burgerschap. Vandaag neemt zo'n 40% van de bevolking deel aan het brede verenigingsleven, sport inclus. Laaggeschoolden participeren minder. Het is precies deze categorie die zich vaak levensbeschouwelijk onverschillig opstelt, die in menig opzicht een groep vormt waarin houdingen als gebrek aan vertrouwen, onverdraagzaamheid, antipolitieke en antidemocratische gevoelens onrustwekkende proporties aannemen. Het decreet lokaal cultuurbeleid dat in januari 2002 in werking treedt, wil vernieuwing en dynamiek losweken, de aandacht voor cultuur in de steden en gemeenten verhogen, en hen middelen geven om zo een breed mogelijke laag van de bevolking te bereiken.

Het Vlaams Cultuurcommunicatiecentrum is een gigantisch interactief webnet aan het opbouwen. Hiermee zal elke gebruiker aan de weet kan komen wat er op het artistieke vlak maar ook op het vlak van sociaal culturele en volksactiviteiten tot in het kleinste dorp van Vlaanderen te doen is.

Vanaf 2002 zal Vlaanderen eindelijk een leenvergoeding voor schrijvers en vertalers uitbetalen. Zo wordt de Europese richtlijn betreffende het leenrecht operationeel.

De Regering zal ook actief meewerken aan de speciale feestdag die 11 juli 2002 zal worden. Het wordt alvast geen nostalgisch gebeuren waarin we vast blijven hangen aan het verleden, maar wel een feest waarbij we in hoofdzaak kijken naar onze gezamenlijke toekomst.

Europa.

Op een ogenblik dat België het voorzitterschap waarneemt van de Europese Unie, moeten we ook meedenken over de toekomst van Europa en de rol van Vlaanderen hierin. De Vlaamse Regering zal zich de komende maanden verder inzetten om de rol, verantwoordelijkheid en erkenning van de constitutionele regio's in Europa duidelijker op de voorgrond te plaatsen. Ze zal dit doen in samenspraak en met de steun van de andere constitutionele regio's in Europa.

De Vlaamse Regering steunt ook het voornemen van het Belgisch voorzitterschap om op diverse vlakken tot gezamenlijke afspraken te komen. Ik denk hierbij aan Europese normen inzake voedselveiligheid en milieu. Maar ook aan een gezamenlijk asiel- en immigratiebeleid. We mogen onze ogen immers niet sluiten voor het feit dat steeds meer wanhopige mensen uit het Zuiden maar ook, en steeds meer, vanuit het Oosten, hun geluk komen zoeken in de Europese Unie. Dagelijks horen we verhalen over mensenhandelaars die asielzoekers droppen langs autosnelwegen. Ook hier past een Europese aanpak die zowel streng als menselijk moet zijn.

Vlaanderen is voorstander van een gelijktijdige uitvoering van de externe uitbreiding en de interne verdieping van de EU. We steunen het standpunt van het Belgisch voorzitterschap om de Midden- en Oost-Europese landen op te nemen in ons midden. Die uitbreiding is in de eerste plaats een menselijke plicht om inwoners van landen die na het fascisme en het communisme op zoek zijn naar een definitieve verankering van hun vrijheid.

Begrijp immers dat landen als Polen, Tsjechië, Slowakije en Hongarije amper 12 jaar vrijheid kennen en dat ze in het vacuüm waarin ze zich thans trachten te ontwikkelen tot volwaardige democratiën, af te rekenen krijgen met gevoelens van angst, onzekerheid en wanhoop bij veel van hun burgers. Bij recente verkiezingen zie je hoe oud-communisten en ultra-nationalisten garen spinnen bij die onrust. De kans dat één van die landen in de komende maanden en jaren opnieuw in handen valt van een totalitair denken is reëel. De beste manier om vluchtelingen tegen te houden is niet door het optrekken van een nieuwe muur, maar juist door ze in hun land van oorsprong opnieuw hoop, vertrouwen en zekerheid te bieden. Ik weet dat dit alles grote inspanningen van de Europese Unie en dus ook van Vlaanderen zal vergen. Sommigen zullen zich daartegen verzetten of dit alles beschouwen als te ambitieus of zelfs utopisch. Maar ik ben overtuigd dat dit de juiste weg is en vind hierbij steun in de woorden van de Tsjechische president Vaclav Havel : “Wij mogen er niet bang voor zijn om het schijnbaar onmogelijke te dromen, als wij willen dat het schijnbaar onmogelijke werkelijkheid wordt. Zonder dromen over een beter Europa zullen wij nooit een beter Europa opbouwen.”¹

Solidariteit over de grenzen heen.

Die toekomst voor Vlaanderen houdt de Regering bezig. Via de Kleurennota hebben we al gewezen op de grote ambities die we hebben om de welvaart van Vlaanderen te behouden en de levenskwaliteit te verhogen. We willen van Vlaanderen een moderne, warme en toekomstgerichte regio maken binnen een eengemaakt Europa.

Een Vlaanderen dat zich niet op zichzelf terugplooit maar zich nieuwsgierig en ambitieus naar het buitenland richt. We hebben alle belang bij een goed nabuurschap met onze Waalse vrienden en zullen onze samenwerking op economisch, cultureel en educatief vlak verhogen.

In deze tijden van globalisering en het vervagen van natiestaten willen we ook solidair zijn met de minder begoede landen. We concentreren onze hulp op projecten op het vlak van onderwijs en gezondheidszorg. Vlaanderen beschikt slechts over een klein budget voor ontwikkelingssamenwerking. In het beleid dat we voeren, bereiden we de overdracht van ontwikkelingssamenwerking naar de deelstaten in 2004 goed voor. De efficiënte besteding van dit budget staat daarbij centraal. Bovendien wil de regering de komende jaren het Vlaams budget verder laten toenemen. De toename in de begroting van 2002 met 350 miljoen extra, is alvast een eerste stap.

Een voorbeeld van het beleid dat we verder willen uitbouwen, is nu al in uitvoering in Zuid-Afrika. Ons engagement ten opzichte van dit land is zowel symbolisch als concreet. In totaal zal meer dan een kwart miljard frank gaan naar Zuid-Afrikaanse projecten inzake onderwijs, cultuur en gezondheidszorg. Vooral dit laatste is belangrijk omwille van de enorme verspreiding van aids in dit deel van de wereld. Aids bedreigt het leven van een ganse generatie Zuid-Afrikanen. Ik besef dat het bedrag dat we aan aidspreventie besteden, beperkt is. Daarom wil ik in de schoot van de Regering en met uw goedkeuring nagaan of we in de komende jaren nog meer kunnen doen. Op die manier draagt Vlaanderen ook zijn steentje bij tot een betere wereld.

Geachte voorzitter, collega's,

Dit zijn de krachtlijnen van de Vlaamse Regering voor het komende jaar. Het wordt een belangrijk jaar, waarin we zullen moeten leren werken met de nieuwe eenheidsmunt, de Euro. Het wordt ook geen gemakkelijk jaar. De dramatische gebeurtenissen in de Verenigde Staten en hun nasleep kunnen ons de komende maanden nog heel wat zorgen brengen. De voorbije jaren hebben we een economische hoogconjunctuur beleefd. De Vlaamse Regering is echter vastbesloten om ook als het minder gemakkelijk gaat, Vlaanderen op een kordate maar goede manier te besturen. Voor die opdracht vraag ik u in naam van alle ministers van mijn Regering het vertrouwen.

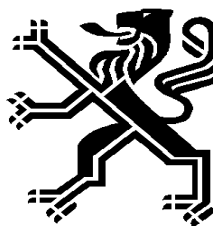
Patrick Dewael

1 oktober 2001

¹ Vaclav Havel, *Angst voor de Vrijheid, Redevoeringen van een president, Het onmogelijke dromen*, Toespraak in de parlementaire vergadering van de Raad van Europa, Straatsburg, 10 mei 1990, Van Gennep, Amsterdam 1991.

BIJLAGE

VLAAMSE REGERING

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING

DE VLAAMSE BEGROTING

2002

Martelaarsplein 19, 1000 Brussel
Tel. (02)553 29 11 - Fax (02)553 29 05
E-mail: patrick.dewael@vlaanderen.be

De Vlaamse begroting in een notedop

De begroting 2002 werd, naar analogie met vorig begrotingsjaar, opgesteld met een overschot, een positief begrotingssaldo. Dit positief saldo is het resultaat van een goede inschatting van inkomsten en uitgaven. Binnen de enigszins beperkte marges van de beschikbare ruimte is de Vlaamse regering er desalniettemin toch in geslaagd een aantal nieuwe accenten verder te ontplooien of op te starten.

Deze begroting getuigt tevens van een grote bezorgdheid voor de toekomst, dit zowel vanuit economisch, sociaal, ecologisch als maatschappelijk oogpunt.

Tabel 1 Middelen- en uitgavenevoluties 1996-2002

		1996 aangepast	1997 Aangepast	1998 Aangepast	1999 aangepast	2000 aangepast
BEF	ontvangsten	508,4	549,9	574,9	612,6	630,1
	uitgaven	536,0	561,4	573,5	601,9	619,3
	saldo	- 27,6	- 11,5	1,4	10,7	10,8
EUR	ontvangsten	12.603	13.632	14.251	15.186	15.620
	uitgaven	13.287	13.917	14.217	14.921	15.352
	saldo	- 684	- 285	35	265	268

In miljoenen EUR en miljarden BEF

		2001 initieel	2001 Aangepast	2002 Initieel	% verschil 2001-2002
BEF	ontvangsten	664,8	673,8	683,6	1,45%
	uitgaven	659,3	657,1	680,2	3,52%
	saldo	5,5	16,7	3,4	
EUR	ontvangsten	16.480	16.703	16.946	1,45%
	uitgaven	16.344	16.289	16.863	3,52%
	saldo	136	414	83	

Bron : Middelen- en algemene uitgavenbegroting 2002

De uitgaven in de bovenstaande tabel zijn gerekend als kredieten die voorzien moeten worden om verplichtingen die in 2002 worden aangegaan of in vorige jaren werden aangegaan effectief te betalen. De betalingsverplichtingen liggen 83.000.000 Euro lager dan de inkomsten die de Vlaamse regering denkt te ontvangen in 2002.

Het aldus bereikte resultaat volstaat om aan de verplichtingen die Vlaanderen in het kader van het samenwerkingsakkoord van 15 december 2000 tussen de Gewesten, Gemeenschappen en de federale overheid betreffende de begrotingsdoelstellingen 2001-2005 op zich genomen heeft, te voldoen. Deze begroting laat tevens toe om de overheidsschuld verder af te bouwen en zo de toekomst voor Vlaanderen veilig te stellen.

1. De middelenbegroting 2002

1.1. Samenvattend overzicht

De middelen 2002 kunnen op basis van de grote rubrieken als volgt worden geraamd :

Tabel 2 Grote rubrieken van de middelenbegroting 1996-2002

		1996 aangepast	1997 aangepast	1998 aangepast	1999 aangepast
BEF	Samengevoegde en gedeelde belastingen	446,8	482,6	508,8	541,9
	Gewestbelasting	30,2	32,3	33,9	38,4
	Kijk- en luistergeld	15,6	16,5	17,2	17,8
	Dotaties	7,3	7,2	7,2	7,2
	Andere ontvangsten	5,9	6,1	6,7	6,0
	Toegewezen ontvangsten	2,7	5,2	1,2	1,3
Totaal		508,5	549,9	575,0	612,6
EUR	Samengevoegde en gedeelde belastingen	11.076	11.963	12.613	13.433
	Gewestbelasting	749	801	840	952
	Kijk- en luistergeld	387	409	426	441
	Dotaties	181	178	178	178
	Andere ontvangsten	146	151	166	149
	Toegewezen ontvangsten	67	129	30	32
Totaal		12.605,4	13.631,7	14.253,9	15.186,0

In miljoenen EUR en miljarden BEF

		2000 aangepast	2001 initieel	2001 aangepast	2002 initieel
BEF	Samengevoegde en gedeelde belastingen	552,1	581,2	589,1	527,9
	Gewestbelasting	42,9	47,1	46,5	46,4
	Additionele Gewestbelasting				68,0
	Kijk- en luistergeld	18,0	19,0	18,9	1,5
	Dotaties	8,9	10,1	10,1	11,2
	Andere ontvangsten	6,3	5,3	6,5	26,5
	Toegewezen ontvangsten	1,9	2,1	2,7	2,1
Totaal		630,1	664,8	673,8	683,6
EUR	Samengevoegde en gedeelde belastingen	13.686	14.407	14.603	13.087
	Gewestbelasting	1.064	1.167	1.154	1.150
	Additionele Gewestbelasting				1.685
	Kijk- en luistergeld	445	471	469	37
	Dotaties	221	250	250	277
	Andere ontvangsten	157	132	160	658
	Toegewezen ontvangsten	46,0	53,0	67,0	51
Totaal		15.619,60	16.478,80	16.702,70	16.946

Bron : Middelenbegroting 2002

In het geheel genomen, kan gesteld worden dat de raming van de middelen gebeurde op realistische wijze. Voor de “eigen” Gewestbelastingen werden de tendensen uit het verleden verder doorgetrokken. Indien er een duidelijke aanwijzing was voor een trendbreuk, dan werd deze mee in de berekening verwerkt.

Ofschoon traditioneel de meeste belangstelling uitgaat naar de uitgavenbegroting moet voor het begrotingsjaar 2002 ook de nodige aandacht worden besteed aan de middelenbegroting waarin door de Vlaamse regering enkele opmerkelijke beleidsbeslissingen tot uiting komen.

Welke zijn de blikvangers?

- Ten eerste is er de afschaffing van het Kijk- en Luistergeld vanaf het begrotingsjaar 2002.
- Ten tweede heeft de Vlaamse regering beslist een aantal fiscale wijzigingen in de gewestbelastingen door te voeren. Inzonderheid kan dienaangaande worden gerefereerd naar de verlaging van de registratierechten, dit zowel voor het zogenaamde “groot beschrijf” als voor het “klein beschrijf”.

De minderontvangst die ingevolge beide in supra vermelde maatregelen zal worden gerealiseerd wordt begroot op 18,5 MIA bef voor het kijk- en luistergeld en op 2 MIA bef voor de registratierechten. In totaal meer dan 20,5 MIA bef.

2.2. De gedeelde en samengevoegde belastingen

2.2.1. Parameters

Voor de raming van de samengevoegde en gedeelde belastingen, werd gebruik gemaakt van parameters inzake inflatie en economische groei die zo realistisch mogelijk zijn. De oefening om de parameters te ramen naar een volgend begrotingsjaar toe is zonder meer een moeilijke oefening. Dit is zeker niet in het minst het geval voor 2002.

Ik hoef dienaangaande maar te verwijzen naar tal van gerenommeerde internationale conjunctuurinstituten evenals enkele Vlaamse banken en conjunctuurinstellingen die in het recente verleden niet alleen nogal uiteenlopende cijfers publiceerden maar ook hun prognoses met de regelmaat van de klok hebben bijgesteld. De steeds groter wordende mondialisering van de economie speelt hierbij uiteraard een belangrijke rol.

De evolutie van de gebruikte parameters in het verleden, tot en met de initiële begroting 2002 is hieronder opgenomen in tabel 3.

Tabel 3 Evolutie parameters

	CPI-inflatie	BNI-groei
1997 initieel	1,80%	2,10%
aangepast	1,60%	2,00%
definitief	1,63%	3,12%
1998 initieel	1,60%	2,50%
aangepast	1,00%	2,75%
definitief	0,95%	2,80%
1999 initieel	1,40%	2,50%
aangepast	1,30%	2,00%
definitief	1,12%	2,02%
2000 initieel	1,50%	2,50%
aangepast	1,30%	2,50%
definitief	2,55%	3,10%
2001 initieel	1,50%	2,50%
aangepast	1,50%	2,00%
2002 initieel	1,80%	2,00%

Naast de klassieke parameters van economische groei en inflatie, speelt ook de fiscale capaciteit van het Gewest een belangrijke rol voor de berekening van de middelen die toegewezen worden vanuit de financieringswet. In het verleden bleek Vlaanderen steeds een grotere fiscale capaciteit te hebben dan Wallonië, wat maakte dat de middelen uit de personenbelasting meer toekwamen aan de Vlaamse Gemeenschap dan aan Wallonië. De stijgende trend in de fiscale capaciteit in het verleden wordt bevestigd in de voorlopige federale cijfers over de realisaties 2001 (aanslagjaar 2000). Voor de begrotingsopmaak 2002 wens ik echter nog gebruik te maken van een constante fiscale capaciteit (ten opzichte van 2001) tot wanneer uitsluitsel wordt gegeven over de federale cijfers.

Gelet op de stijgende trend van de fiscale capaciteit voor Vlaanderen neemt de Vlaamse regering hiermee een voorzichtige positie in.

2.2.2. Resultaten

In 2002 ontvangt de Vlaamse Gemeenschap ongeveer 77% van haar inkomsten uit de samengevoegde en gedeelde belastingen. In 2001 was dit percentage nog een stuk hoger en bedroeg dit ongeveer 90%. De reden voor deze daling is terug te vinden in de effecten van het Lambermontakkoord dat kort beschreven wordt in punt 2.2.3.

Na Lambermont en met toepassing van de hierboven reeds opgenomen parameters inzake economische groei en inflatie wordt voor de ontvangsten uit de bijzondere financieringswet het volgende resultaat bekomen. Tabel 4 geeft de evolutie aan vanaf de initiële begroting 2000 tot en met de initiële begroting 2002.

Tabel 4 Overzicht van de gedeelde en samengevoegde belastingen (inclusief afrekeningen)

		2000 aangepast	2001 initieel	2001 aangepast	2002 initieel
BEF	Gewestmiddelen	233,2	249,4	252,5	178,0
	PB	233,2	249,4	252,5	178,0
	Gemeenschapsmiddelen	318,8	331,8	336,6	350,0
	PB	107,3	115,0	116,5	120,4
	BTW	211,5	216,8	220,1	229,6
Totaal		552,0	581,2	589,1	527,9
EUR	Gewestmiddelen	5.780,9	6.182,5	6.259,3	4.412,1
	PB	5.780,9	6.182,5	6.259,3	4.412,1
	Gemeenschapsmiddelen	7.902,8	8.225,1	8.344,1	8.675,2
	PB	2.659,9	2.850,8	2.888,0	2.984,8
	BTW	5.242,9	5.374,3	5.456,1	5.690,4
Totaal		13.683,7	14.407,6	14.603,4	13.087,3

2.2.3. Lambermont

Het in juli via wet van kracht geworden Lambermontakkoord heeft op verschillende facetten een invloed op de middelen van de Vlaamse Gemeenschap. Aan de ene kant lijkt het erop dat de middelen verminderen, maar het tegendeel is waar. De middelen die toegewezen worden aan het Gewest nemen aanzienlijk af. Aan de andere kant echter krijgt Vlaanderen meer fiscale bevoegdheden door de extra toewijzing van verschillende autonome bevoegdheden inzake Gewestbelastingen. Voorts wordt aan de Gemeenschap nog een extra deel “BTW-middelen” toegekend.

Lambermont bepaalt dat de Gewesten volledige bevoegdheid krijgen voor de Gewestelijke belastingen zoals opgenomen in de bijzondere financieringswet. Het betreft hier het registratierecht (het nog niet overgedragen gedeelte), hypotheekrechten, schenkingsrechten, de verkeersbelasting op de autovoertuigen, de belasting op de inverkeersstelling en het eurovignet. De fiscale boetes die betrekking hebben op elk van deze belastingen worden mee overgeheveld naar de Gewesten. Ten aanzien van deze aangroei van Gewestelijke belastingen, werd in het Lambermontakkoord ook een aftrek voorzien van de middelen die werden toegewezen aan de verschillende Gewesten (dit zijn uitsluitend PB-middelen). Het betreft hier het gemiddelde van de realisaties 1999 tot en met 2001, uitgedrukt in prijzen 2002. Het is mede deze aftrek die maakt dat de samengevoegde en gedeelde belastingen lager uitvallen dan voorgaande jaren.

Voor zowel de aftrek alsook de raming van de eigen (nieuwe) Gewestbelasting, is de Vlaamse Gemeenschap aangewezen op de federale overheid. De vaststelling van de verschillende definitieve bedragen wordt behandeld in verschillende gemengde werkgroepen. Op basis van de federale begroting en op basis van parlementaire stukken, werd echter reeds een eerste inschatting gemaakt voor wat betreft de nieuwe Gewestbelastingen. In tabel 5 zijn de nieuwe Gewestbelastingen opgenomen voor wat betreft hun raming 2002.

Tabel 5 Nieuwe Gewestbelastingen (in duizend EUR)

	Raming nieuwe Gewestbelastingen 2002
Hypotheekrechten	130.704,4
Schenkingsrechten	31.820,2
Verkeersbelasting	683.522,8
Belasting op inverkeersstelling	143.062,9
Eurovignet	55.636,8
Boetes	2.021,4
Registratierechten	638.429,4
Totaal	1.685.197,9

Tevens wordt het kijk- en luistergeld door Lambermont omgevormd tot een Gewestbelasting. Deze belasting wordt ten belope van haar netto-opbrengsten in mindering gebracht van de Gewestmiddelen die toegewezen worden via de bijzondere financieringswet. Gezien de Vlaamse Gemeenschap dit kijk- en luistergeld zal afschaffen, is nog slechts een klein restant in de middelenbegroting voorzien voor inningen 2001 die pas in 2002 betaald zullen worden. De Gemeenschappen verkregen wel een dotatie ter compensatie voor het wegvallen van het kijk- en luistergeld. Voor de Vlaamse Gemeenschap ramen wij deze op 456.509.000 Euro (zie stijging in rubriek “andere ontvangsten” in tabel 2). In globo maakt dit dat de gehele operatie voor het kijk- en luistergeld geen nadelige gevolgen heeft voor de Vlaamse Gemeenschap.

Naast de reeds beschreven wijzigingen, worden ook middelen toegekend aan het Gewest (via het mechanisme van de bijzondere financieringswet) voor enkele nieuwe bevoegdheden die naar de Gewesten worden overgeheveld. Het betreft hier de bevoegdheden van landbouw en zeevisserij, gemeenten en provincies, buitenlandse handel en een gedeelte van het wetenschappelijk onderzoek. De extra middelen die voor deze bevoegdheden worden overgedragen, zijn opgesomd in de bijzondere financieringswet. In totaal betreft het hier een extra van 56.358 duizend Euro. Deze middelen worden mee verrekend in de middelen die worden toegewezen aan de Gewesten via de bijzondere financieringswet.

2.3 De Gewestelijke belastingen

De Gewestelijke belastingen hebben de laatste jaren een vrij snelle groei gekend. De groei werd in belangrijke mate gevoed door de successierechten, de onroerende voorheffing en de registratierechten. Rekening houdende met een begrote minderontvangst bij de registratierechten van 2 miljard BEF (of 49.578.705 EUR) en het op nul brengen van de openingsbelasting als voorafspiegeling van het fiscaal plan, worden in 2002 de Gewestelijke belastingen quasi op het niveau van 2001 begroot.

Alle drie de bovengenoemde gewestbelastingen vertonen een sterke positieve correlatie met de waarde van onroerende goederen, hier ligt dan ook de belangrijkste reden voor de groei.

Bijgevoegde tabel geeft een overzicht van de Gewestelijke belastingen zoals ze begroot werden in de periode 1996-2002. Om een historische vergelijking mogelijk te maken werden de additionele Gewestbelastingen, waarop de Vlaamse Gemeenschap kan rekenen sinds het Lambermontakkoord, nog eens afzonderlijk in de kolom 2002 initieel opgenomen.

Tabel 6 – De Gewestelijke belastingen 1996-2002 (BRON: Middelenbegrotingen)

	(in miljoen BEF)									
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2001	2002	2002	
	aangepast	aangepast	aangepast	aangepast	aangepast	initieel	aangepast	initieel	initieel	met additionele Gewestbelastingen
Spelen en weddenschappen	949,7	946,5	961,6	900,0	862,4	822,0	709,1	709,1	709,1	
Aut. Ontspanningstoestellen	1.084,3	976,0	1.110,0	1.375,5	1.568,7	1.645,0	1.822,7	1.822,7	1.822,7	
Openingsbelasting	339,3	348,8	354,4	320,0	367,8	367,8	319,9	0,0	0,0	
Successierecht	13.290,4	13.889,0	14.800,0	17.600,0	19.686,0	21.728,7	21.339,5	22.531,2	22.531,2	
Onroerende voorheffing	3.785,1	3.795,0	3.855,7	3.909,7	3.909,7	4.275,1	4.483,5	4.439,5	4.439,5	
Registratierecht	10.666,0	11.960,0	12.500,0	14.000,0	16.388,7	17.892,6	17.518,0	16.516,4	16.516,4	
Nalatigheidsintresten			150,0	150,0	150,0	356,9	356,9	390,6	390,6	
Additionele Gewestbelastingen									67.980,7	
Totaal	30.114,8	31.915,3	33.581,7	38.255,2	42.933,3	47.088,1	46.549,6	46.409,5	114.390,2	

	(in duizend EUR)									
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2001	2002	2002	
	aangepast	aangepast	aangepast	aangepast	aangepast	initieel	aangepast	initieel	initieel	met additionele Gewestbelastingen
Spelen en weddenschappen	23.542,4	23.463,1	23.837,4	22.310,4	21.378,3	20.376,8	17.578,1	17.578,0	17.578,0	
Aut. Ontspanningstoestellen	26.879,1	24.194,4	27.516,2	34.097,8	38.887,1	40.778,5	45.183,6	45.184,0	45.184,0	
Openingsbelasting	8.411,0	8.646,5	8.785,3	7.932,6	9.117,5	9.117,5	7.930,1	0,0	0,0	
Successierecht	329.460,4	344.299,3	366.882,4	436.292,6	488.003,2	538.640,4	528.992,4	558.533,0	558.533,0	
Onroerende voorheffing	93.830,2	94.075,6	95.580,3	96.918,9	96.918,9	105.977,0	111.143,1	110.053,0	110.053,0	
Registratierecht	264.403,2	296.480,7	309.866,9	347.050,9	406.265,3	443.546,0	434.259,9	409.432,0	409.432,0	
Nalatigheidsintresten			3.718,4	3.718,4	3.718,4	8.847,3	8.847,3	9.682,0	9.682,0	
Additionele Gewestbelastingen									1.685.198,0	
Totaal	746.526,4	791.159,6	832.468,6	948.321,6	1.064.288,7	1.167.283,5	1.153.934,4	1.150.462,0	2.835.660,0	

Met uitzondering van de onroerende voorheffing worden de Gewestelijke belastingen door de Administratie Accounting, Budgettering en Financieel Management (ABAFIM) geraamd op basis van gegevens die door de Studiedienst van het Ministerie van Financiën worden meegedeeld. De Vlaamse Gemeenschap heeft vanaf 1999 de inning van de onroerende voorheffing in eigen beheer genomen.

Voor de *belasting op spelen en weddenschappen* werd de voorzichtige raming van 2001 weerhouden. Dit betekent dat er rekening werd gehouden met het optrekken van de bedragen van de inleggelden onder dewelke er geen belasting meer verschuldigd is.

Met betrekking tot de *belasting op de automatische ontspanningstoestellen* wordt een gelijkaardige redenering gevoerd: voorzichtigheidshalve wordt de ontvangst 2002 op het bedrag 2001 geraamd. Als gevolg van gewijzigde regelgeving heeft de opbrengst van deze belasting sinds 1999 een sterke stijging gekend.

De vooropgestelde afschaffing van de *openingsbelasting* in 2002 vertaalt zich in een minderontvangst van 310 miljoen BEF (of 7.685 duizend EUR).

De raming van de *successierechten* houdt rekening met de evolutie van het aantal overlijdens in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. Bovendien wordt bij deze raming rekening gehouden met de groei van het vermogen - inzonderheid met de stijging van de waarde van het onroerend vermogen -, de aangifteperiode (6 maand), de betalingstermijn (5 maand) en de doorstortingstermijn waarover de federale overheid beschikt (1 maand).

De *onroerende voorheffing* wordt geraamd op basis van de in 2002 geplande inkohieringen. Aangezien de laatste algemene perekwatie reeds van 1975 dateert, worden de kadastrale inkomens jaarlijks aangepast met een revalorisatiecoëfficiënt.

De raming van de *registratierechten* 2002 is gebaseerd op de raming 2001. Deze laatste werd aan de jaarlijkse stijging van de waarde van het vastgoed aangepast, d.w.z. vermenigvuldigd met factor 1,057 (statistiek verkopen onroerend goed – NIS). Het op deze wijze bekomen resultaat werd met 2 miljard BEF (of 49.578.705 EUR) verminderd als voorafspiegeling van het fiscaal plan.

Vanaf 1999 worden ook *nalatigheidsintresten* op Gewestelijke belastingen doorgestort aan de Gewesten. Voor 2002 werd als raming het bedrag van de realisaties 2000 ingeschreven.

Tot slot stipuleert het Lambermontakkoord dat de Vlaamse Gemeenschap vanaf 2002 op een aantal *additionele Gewestbelastingen* kan rekenen: de hypotheekrechten, de schenkingsrechten, de verkeersbelasting, de belasting op de inverkeersstelling, het Eurovignet, de boetes en de bijkomende registratierechten.

Tabel 7 – Evolutie van de Gewestelijke belastingen na 8 maanden 2000-2001 (BRON: Vlaamse Gemeenschap ABAFIM)
(een vergelijking op jaarbasis van de realisaties voor de eerste 8 maanden van 2000 en 2001)

(in miljoen BEF)

	2000		2001		% variatie 2000/2001	
	Begroting	Realisaties	% gerealiseerd	Begroting	Realisaties	% gerealiseerd
Spelen en weddenschappen	862,4	486,8	56,4%	709,1	418,0	58,9%
Aut. Ontspanningstoestellen	1.568,7	2.106,9	134,3%	1.822,7	1.467,7	80,5%
Openingsbelasting	367,8	248,3	67,5%	319,9	222,1	69,4%
Successierecht	19.686,0	14.406,7	73,2%	21.339,5	15.497,1	72,6%
Onroerende voorheffing	3.909,7	1.386,1	35,5%	4.483,5	3.475,0	77,5%
Registratierecht	16.388,7	11.390,8	69,5%	17.518,0	12.151,0	69,4%
Nalatigheidsintresten	150,0	301,5	201,0%	356,9	237,7	66,6%
Totaal	42.933,3	30.327,1	70,6%	46.549,6	33.468,6	71,9%
						8,4%
						10,4%

(in duizend EUR)

	2000		2001		% variatie 2000/2001	
	Begroting	Realisaties	% gerealiseerd	Begroting	Realisaties	% gerealiseerd
Spelen en weddenschappen	21.378,3	12.067,5	56,4%	17.578,1	10.361,9	58,9%
Aut. Ontspanningstoestellen	38.887,1	52.228,7	134,3%	45.183,6	36.383,3	80,5%
Openingsbelasting	9.117,5	6.155,2	67,5%	7.930,1	5.505,7	69,4%
Successierecht	488.003,2	357.132,8	73,2%	528.992,4	384.163,1	72,6%
Onroerende voorheffing	96.918,9	34.360,5	35,5%	111.143,1	86.143,0	77,5%
Registratierecht	406.265,3	282.370,6	69,5%	434.259,9	301.215,4	69,4%
Nalatigheidsintresten	3.718,4	7.474,0	201,0%	8.847,3	5.892,4	66,6%
Totaal	1.064.288,7	751.789,2	70,6%	1.153.934,4	829.664,9	71,9%
						8,4%
						10,4%

Uit deze tabel blijkt dat de realisaties 2000 en 2001 op tijdstip 31 augustus procentueel ongeveer gelijk waren.

Nominaal bekeken zitten de grote stijgingen in de realisaties bij de successierechten (vermeerdering met 1.090,4 miljoen BEF of 27.030,3 duizend EUR), de onroerende voorheffing (vermeerdering met 2.088,9 miljoen BEF of 51.782,5 duizend EUR) en de registratierechten (vermeerdering met 760,2 miljoen BEF of 18.844,8 duizend EUR).

Voor de Gewestbelastingen waar er minder of meer begroot werd t.o.v. 2000, werd er ook respectievelijk in zelfde grootteorde minder of meer gerealiseerd. De inning houdt m.a.w. gelijke tred met de vooropgestelde ramingen. Uitzondering hierop vormen de belasting op de automatische ontspanningstoestellen en de nalatigheidsintresten.

Het hoge realisatiepercentage voor de onroerende voorheffing (+ 150,7 % t.o.v. 2000) duidt op het op kruissnelheid komen van de inningen. De aanslagen werden in 2001 immers vroeger verstuurd, waardoor ook de inningen sneller op kruissnelheid kwamen.

Globaal gezien werd er in 2001 na 8 maanden 3.141,5 miljoen BEF (of 77.875,7 duizend EUR) meer gerealiseerd dan in 2000 na 8 maanden.

3. De uitgavenbegroting 2002

Hierna wordt een overzicht gegeven van de uitgaven zoals ze door de Vlaamse regering werden vastgelegd in de initiële begroting 2002.

Tabel 8 Uitgaven verdeeld per kredietsoort 2000-2002 (in mrd BEF en mln EUR)

		2000 aangepast	2001 initieel	2001 Aangepast	2002 initieel	absoluut verschil	% verschil
BEF	Niet-gesplitste kredieten (NGK)	576,2	609,3	606,8	623,1	16,3	2,69%
	Gesplitste vastleggingskredieten (GVK)	43,5	52,1	52,3	57,3	5,0	9,51%
	Gesplitste ordonnanceringskredieten (GOK)	41,4	47,7	47,6	55,0	7,4	15,55%
	Variabele kredieten (VRK)	1,7	2,3	2,7	2,1	- 0,6	-21,19%
	Vastleggingsmachtigingen (MAC)	74,0	76,0	77,5	67,9	- 9,6	-12,41%
EUR	Niet-gesplitste kredieten (NGK)	14.284	15.104	15.042	15.446	404,2	2,69%
	Gesplitste vastleggingskredieten (GVK)	1.078	1.292	1.296	1.420	123,3	9,51%
	Gesplitste ordonnanceringskredieten (GOK)	1.026	1.182	1.180	1.364	183,5	15,55%
	Variabele kredieten (VRK)	42	57	67	53	- 14,2	-21,19%
	Vastleggingsmachtigingen (MAC)	1.834	1.884	1.921	1.683	- 238,5	-12,41%

In de initiële begroting 2002 voorziet de Vlaamse regering een daling van de variabele kredieten en de vastleggingsmachtigingen. Alle overige kredietsoorten nemen toe. De toename van de niet-gesplitste kredieten is voor een gedeelte te wijten aan het feit dat tijdens de begrotingscontrole een groot aantal saldi bij openbare instellingen werden afgeroomd. Daardoor werd het krediet in de aangepaste begroting 2001 voor een gedeelte éénmalig verlaagd tot en met de begrotingsopmaak initieel 2002 waarbij de verlaging wordt tenietgedaan en de basis correct herstelt.

Concreet betreft het een pure kas-operatie waarbij onnodige liquiditeiten worden ingehouden. Dit zonder enig nadelig gevolg voor de betrokken VOI.

Voorts is de stijging van de niet-gesplitste en gesplitste kredieten te verklaren door de stijging in de kosten (het betreft hier de indexatie van bepaalde categorieën uitgaven) en door (gedeeltelijk) nieuwe initiatieven of verdere uitvoering en op kruissnelheid komen van vroeger genomen beleidsbeslissingen van zowel de vorige als de huidige regering. Inzake de ordonnanceringskredieten, kan gesteld worden dat er een kleine inhaaloperatie bezig is ten opzichte van de gesplitste vastleggingskredieten. Dit geeft wederom aan dat verschillende in deze legislatuur nieuw opgestarte programma's naar hun kruissnelheid evolueren. In 2001 was de verhouding tussen GOK en GVK een verhouding van 91%, waar deze verhouding in 2002 oploopt tot net geen 96%. Er is bijgevolg ook geen sprake van impliciete schuldopbouw.

3.1. Beleidskredieten

Om het beleid en de engagementen van een regering in te kunnen schatten, is het aangewezen om niet enkel per kredietsoort naar de resultaten te kijken, maar deze ook te bekijken in termen van beleidskredieten. Voor de vergelijking met 2001, wordt gebruik gemaakt van de definitie zoals deze aan het parlement reeds werd voorgelegd.

Tabel 9 Verdeling van de beleidskredieten per thema

duizend EUR	2001 aangepast	2002 initieel	absoluut verschil	% verschil
Statutaire werking	92.113	114.931	22.818	24,77%
Kanselarij	14.782	15.514	732	4,95%
Buitenlands beleid	34.484	38.936	4.452	12,91%
Brussel	30.809	32.988	2.179	7,07%
Statistiek	843	1.106	263	31,20%
Financiën	267.893	88.849	- 179.044	-66,83%
Gebouwen en ambtenaren	643.717	680.122	36.405	5,66%
Onderwijs	6.830.029	7.127.639	297.609	4,36%
Welzijn en gezondheid	1.921.874	2.063.763	141.889	7,38%
Cultuur en Jeugd	315.750	344.788	29.038	9,20%
Toerisme	42.844	44.081	1.237	2,89%
Economie	461.765	355.030	- 106.735	-23,11%
Werkgelegenheid	666.631	673.169	6.538	0,98%
Lokale overheden	1.557.480	1.624.490	67.010	4,30%
Land- en tuinbouw	78.089	78.863	774	0,99%
Milieu	908.997	838.702	- 70.295	-7,73%
Ruimtelijke ordening	24.030	22.995	- 1.035	-4,31%
Monumenten en huisvesting	419.072	417.859	- 1.213	-0,29%
Wegen en water	1.089.796	1.102.062	12.266	1,13%
Gemeenschappelijk vervoer	411.384	505.017	93.633	22,76%
Wetenschappen	432.863	460.152	27.289	6,30%

Media	239.113	257.836	18.723	7,83%
Sport	42.896	44.996	2.100	4,90%
Energie	5.263	7.379	2.116	40,21%
Provisie	101.212	99.456	- 1.756	-1,73%
Totaal	16.633.730,5	17.040.723,4	406.992,9	2,45%
miljoen BEF	2001	2002	absoluut	% verschil
	aangepast	initieel	verschil	
Statutaire werking	3.715,8	4.636,3	920	24,77%
Kanselarij	596,3	625,8	30	4,95%
Buitenlands beleid	1.391,1	1.570,7	180	12,91%
Brussel	1.242,8	1.330,7	88	7,07%
Statistiek	34,0	44,6	11	31,20%
Financiën	10.806,8	3.584,2	- 7.223	-66,83%
Gebouwen en ambtenaren	25.967,5	27.436,1	1.469	5,66%
Onderwijs	275.522,7	287.528,2	12.006	4,36%
Welzijn en gezondheid	77.528,2	83.252,0	5.724	7,38%
Cultuur en Jeugd	12.737,3	13.908,7	1.171	9,20%
Toerisme	1.728,3	1.778,2	50	2,89%
Economie	18.627,6	14.321,9	- 4.306	-23,11%
Werkgelegenheid	26.891,8	27.155,6	264	0,98%
Lokale overheden	62.828,6	65.531,8	2.703	4,30%
Land- en tuinbouw	3.150,1	3.181,3	31	0,99%
Milieu	36.668,9	33.833,2	- 2.836	-7,73%
Ruimtelijke ordening	969,4	927,6	- 42	-4,31%
Monumenten en huisvesting	16.905,3	16.856,4	- 49	-0,29%
Wegen en water	43.962,3	44.457,1	495	1,13%
Gemeenschappelijk vervoer	16.595,2	20.372,3	3.777	22,76%
Wetenschappen	17.461,7	18.562,5	1.101	6,30%
Media	9.645,8	10.401,1	755	7,83%
Sport	1.730,4	1.815,1	85	4,90%
Energie	212,3	297,7	85	40,21%
Provisie	4.082,9	4.012,0	- 71	-1,73%
Totaal	671.003,0	687.421,1	16.418,1	2,45%

De globale stijging in termen van beleidskredieten kan geraamd worden op 2,45% van de beleidskredieten 2001. Dit percentage vertegenwoordigt een stijging van ruim 407 miljoen euro. De drie thema's die de sterkste toename kennen in beleidskredieten zijn onderwijs, wegen en waterwegen (inclusief gemeenschappelijk vervoer) en welzijn. De drie sterkste dalers vinden we terug bij de thema's financiën, economie en milieu.

De grootste sectorale stijger uit bovenstaande tabellen in absolute bedragen is de sector onderwijs. In beleidskrediet neemt deze sector met 297.609 euro toe. Gezien de aanzienlijke toename, verdient het de moeite om naar de oorzaken van deze stijging te kijken. Binnen de sector onderwijs, moet men vaststellen dat er geen egaal gespreide stijging plaatsgevonden heeft.

Voor wat de programma's voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs betreft, wordt de toename van het krediet vooral veroorzaakt door de toename in de loonkredieten. Zowel de salariskredieten in het basisonderwijs alsook in het secundair onderwijs nemen aanzienlijk toe. Dit is in hoofdzaak te wijten aan :

- De stijging van de verhouding tussen BFT (budgettaire full-times – personeel dat daadwerkelijk wordt betaald) en OFT (organieke full-times – personeel dat daadwerkelijk zijn ambt uitoefent).

- De verhouding BFT-leerlingen blijft dalen en dit over alle onderwijsniveau's. Dit betekent dat meer budgettair betaalde full-times nodig zijn om aan hetzelfde aantal leerlingen onderwijs te geven. Deze weerkerende daling wordt veroorzaakt door het ziektefenomeen, verhoogde projectwerking en verschillende uitstapregelingen.
- Als laatste zit het effect van de pas afgesloten CAO VI mee verrekend in de betrokken programma's.

De toename van het krediet voor de universiteiten bestaat uit de stijging van de werkingssubsidies naar bepaalde universiteiten. Dit ligt vervat in het de Vlaamse regering principieel pas goedgekeurde voorontwerp van decreet betreffende de herziening van de financiering van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. Daarenboven wordt een aanzienlijk nieuw krediet ingeschreven voor de werking van tUL (Transnationale universiteit Limburg). Voor deze tUL wordt een krediet voorzien van ongeveer 4.654.000 euro.

Voorts is een aanzienlijke toename in hoofdzaak te wijten aan :

- De regularisatie van de GECO's. Een gedeelte hiervan werd gecompenseerd op de kredieten van VDAB.
- De vervangingspool (toename krediet met 6.402.000 Euro). In de loop van 2001 werd een gedeelte van CAO VI gecompenseerd op de vervangingspool. Einde juni bleek het voorstel voor deze compensatie onrealistisch te zijn. Integendeel, de kredieten op de pool moesten verhoogd worden t.o.v. bgc 2001. De oorzaak hiervoor is te vinden in de aansluiting vanwege het gehele vrije onderwijsnet bij de pool.
- Voorts wordt een aanzienlijke stijging veroorzaakt door de betalingskalender voor investeringen vanwege DIGO, IVAH en VLOR.
- De inspanningen op het vlak van ICT en levenslang leren.

De tweede sector in rij is de sector welzijn. De toename in de programma's gezinszorg en gehandicaptenzorg, kent in hoofdzaak twee redenen. Ten eerste werd bij begrotingscontrole bij de grote VOI's (Kind en gezin en Vlaams fonds voor de sociale integratie van personen met een handicap) een onbelast saldo afgehouden. Dit saldo werd nu terug gevraagd. De tweede grote oorzaak voor de stijging betreft de verdeling van de VIA-middelen 2001. Deze middelen waren in 2001 geparkeerd op een apart programma en werden in de loop van 2001 herverdeeld over de verschillende betrokken programma's en basisallocaties. Deze herverdeling betekent recurrent extra krediet. Voor 2002 werd in de VIA-akkoorden een nieuw extra krediet voorzien dat wederom in de loop van het begrotingsjaar herverdeeld zal worden over de verschillende posten binnen de begroting welzijn. Het betreft hier dus ook recurrente kredieten die vanaf 2003 op verschillende basisallocaties terug naar boven zullen komen.

De derde sector met een aanzienlijke toename is de sector van openbare werken. Deze stijging zet zich zowel door in beleidskredieten. Voor de sector openbare werken, inclusief het Gemeenschappelijk vervoer, worden de grootste stijgers in absolute waarden gevonden binnen de programma's met betrekking tot De Lijn.

De toename van de kredieten voor De Lijn, wordt in hoofdzaak veroorzaakt door drie componenten.

- De eerste betreft de dotatie voor de exploitatie van De Lijn. De Lijn treedt in 2002 toe tot de indexprovisie wat een eenmalige rechtzetting van de indexvergoeding tot gevolg heeft. Voorts moet een bedrag van 6.197.000 Euro voorzien worden voor de afgesloten CAO. De

resterende stijging van het krediet is te wijten de verschillende tariefmaatregelen die geldig zijn.

- De tweede component betreft het leerlingenvervoer. Het leerlingenvervoer van het niet-Gemeenschapsonderwijs zal geregeld worden via De Lijn. Vroeger gebeurde dit binnen de sector onderwijs. De stijging van de kredieten hiervoor wordt dan ook volledig gecompenseerd binnen de sector onderwijs.
- De laatste (grote) verklaring voor de stijging van de kredieten binnen het programma 63.2 is te vinden bij het decreet basismobiliteit. Door de uitvoering van dit decreet is een extra krediet noodzakelijk van om en bij de 11 mln Euro.

De tweede grote stijger binnen de sector openbare werken betreft het VIF. De stijging bij dit fonds is te wijten aan twee grote hoofdoorzaken.

- Een belangrijke stijging is het gevolg van de wettelijke verplichting om veiligheidscoördinatoren aan te stellen bij infrastructuurwerken. Deze verplichting doet de kostprijs van het structurele onderhoud binnen AWW sterk toenemen.
- Voorts brengt de implementatie van het Havendecreet een budgettaire meerkost met zich mee.

4. De begrotingsnormering

In het kader van haar normering heeft de Vlaamse begroting reeds enkele jaren de optie genomen zich af te stemmen op scenario B van de Hoge Raad voor Financiën. Hiermee volgt Vlaanderen het strengste scenario. Dit stemt voor 2002 overeen met een te realiseren positief begrotingssaldo van 13.600 miljoen BEF. Door dit saldo te realiseren, behoudt Vlaanderen een begrotingsoverschot.

Met dit overschot werkt deze regering actief mee aan de federale inspanningen om de schuldaangroei te beperken en zelfs af te bouwen. Bovendien wordt zo voldaan worden aan de Europese normering.

Tabel 10 HRF-normering

in duizend EUR	1999	2000	2001	Stand van zaken 2002
Middelen	15.186.228	15.619.615	16.702.711	16.945.927
Uitgaven	14.919.717	15.351.783	16.289.366	16.862.646
Verf-rente				22.594
Aflossingen	331.580	214.587	212.254	202.091
Pensioenfonds	17.353	11.403	7.437	7.437
Zorgfonds	99.157	99.157	89.242	89.242
Aquafin	183.441	99.157	114.031	74.368
ALESH				59.209
HRF-saldo	531.159	493.821	608.246	344.298
HRF-norm	334.656	356.967	594.944	337.135
Verschil t.o.v. norm	196.503	136.855	13.302	7.163
in miljoen BEF	1999	2000	2001	Stand van zaken 2002
Middelen	612.611	630.094	673.786	683.597
Uitgaven	601.860	619.289	657.111	680.237
Verf-rente				911
Aflossingen	13.376	8.656	8.562	8.152
Pensioenfonds	700	460	300	300
Zorgfonds	4.000	4.000	3.600	3.600
Aquafin	7.400	4.000	4.600	3.000
ALESH				2.389
HRF-saldo	21.427	19.921	24.537	13.889
HRF-norm	13.500	14.400	24.000	13.600
Verschil t.o.v. norm	7.927	5.521	537	289

Ten opzichte van de HRF-norm haalt de Vlaamse begroting 2002 een overschot van 289 mio bef.